

ศึกษาแนวทํางนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่ อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง*

A STUDY OF GUIDLINE THE POLICY TO NON - SMOKING TEMPLE OF SANGHA ORGANIAZTION IN THE AREA OF MUANG TRANG DISTRICT, TRANG PROVINCE

พระฐานปรกรณ์ อภินนโท (มาละมัย)

PhraThanapakorn Abhinandho (Malamai)

พระสมุห์ธณภัทร ธนภทโท (ทิพย์วงศ์)

Phrasamu Thanapat Dhanabhaddo (Tipwong)

ดิเรก นุ่นกล้า

Direk Noonklum

ไพรัตน์ ฉิมหาด

Pairat Chimhad

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: tanaprakorn5285@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาแนวทํางนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 21 รูป/คน โดยเลือกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ ได้แก่ คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอเมืองตรัง อุบาสกอุบาสิกาของวัดในเขตอำเภอเมืองตรัง เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศูนย์ตรัง เจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอเมืองตรัง เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตรัง เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองตรัง และ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคลองเต็ง วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระภิกษุสามเณร ในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 134 รูป ซึ่งได้กำหนด

* Received 24 March 2021; Revised 2 April 2021; Accepted 13 April 2021

ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครจซี่ และ มอร์แกน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และ 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง พบว่า ควรคัดเลือกบุคคลผู้ที่มีความรู้และมีจิตอาสาเข้าร่วมดำเนินงาน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ และติดตามพฤติกรรมการสูบบุหรี่อย่างใกล้ชิด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะสงฆ์ได้กำหนดไว้

คำสำคัญ: แนวทางนโยบาย, วัดปลอดบุหรี่, คณะสงฆ์

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1) To study the policy guidelines for non - smoking temples of the sangha organization in the area of Muang Trang District, Trang Province, and 2) to study the recommendations for the promotion of the Non - Smoking Temple Policy of the Sangha organization in Muang Trang District, Trang Province. This research is a mixed method research consisting of qualitative research. Data were collected by interviews from a group of 21 key informants / person, selected from those involved in driving the non - smoking temple policy, including the Sangha in Trang District Administrative Organization. Ambassadors of temples in Mueang Trang district Hospital staff at Trang Center Office of Cultural Affairs, Mueang Trang District Staff of Trang Provincial Buddhism Office Police officers at Muang Trang District Police Station and the Mayor of Klong Teng Subdistrict Municipality Analyze data from in - depth interviews from key informants. And quantitative research Data were collected by distributing questionnaires from 134 sample populations, namely monks and novices in the Sangha Sub - district, Muang District, Trang Province, where sample size was determined by using Crazy and Morgan's formulas. The data analyzed were mean, frequency and percentage. The results of the research were as following; 1) The policy guidelines for non - smoking temples of the sangha organization in the area of Muang Trang District, Trang Province, overall, had a consistent level of practice and 2) The recommendations for the promotion of the Non - Smoking Temple Policy of the Sangha organization in Muang Trang District, Trang Province, found that people with knowledge and volunteer spirit should be selected to participate in the work.

Along with promoting through various channels and closely monitoring smoking behavior in order to comply with the policy set by the Sangha.

Keywords: Guideline the Policy, Non - Smoking Temple, Sangha

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 มาตรา 41 ได้กำหนดไว้ว่า ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ มีอำนาจประกาศประเภทหรือชื่อของสถานที่ สาธารณะ สถานที่ทำงาน และยานพาหนะ ให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของสถานที่ และยานพาหนะดังกล่าว เป็นเขตปลอดบุหรี่ (พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560, 2560) และ ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ 13/2562 ได้กำหนดให้เจ้าอาวาสหรือบุคคลอื่นซึ่งมีฐานะเป็นผู้จัดการหรือผู้รับผิดชอบสถานที่ทางศาสนา ศาสนสถาน หรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของศาสนา ลัทธิ หรือนิกายต่าง ๆ มีหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งเตือนว่าสถานที่นั้น เป็นเขตปลอดบุหรี่ ทั้งต้องควบคุมดูแล ปรามปราม เพื่อไม่ให้เกิดการสูบบุหรี่ในเขตปลอดบุหรี่ กรณีไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 3,000 บาท ตามมาตรา 46 วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560 (กระทรวงสาธารณสุข, 2562)

การสูบบุหรี่เป็นปัญหาสังคมและสุขภาพ ควันบุหรี่ในอากาศเกิดจากการเผาไหม้ของบุหรี่ซึ่งมีสารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เช่น คาร์บอนมอนนอกไซด์ แอมโมเนีย ฟอรัมาลดีไฮด์และสารก่อมะเร็งชนิดอื่น ๆ ที่ผู้ได้รับควันบุหรี่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นในการเป็นโรคต่าง ๆ โดยเฉพาะโรคมะเร็งที่มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 30 และ ควันบุหรี่ที่ผู้สูบบุหรี่พ่นออกมาภายหลังจากการดูดควันบุหรี่เข้าปอด จากข้อมูลของโรงพยาบาลสงฆ์ พบว่า พระสงฆ์ สามเณรที่อาพาธ จำนวน 59,000 รูป ในจำนวนนี้ มีประวัติการสูบบุหรี่ ประมาณ 18,000 รูป หรือคิดเป็นร้อยละ 30 ของพระสงฆ์ สามเณรที่อาพาธ โดยโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ซึ่งทำให้มรณภาพ เช่น โรคมะเร็งปอด ถุงลมปอดโป่งพอง วัณโรคปอด มะเร็งตับ และเส้นเลือดในสมองตีบ เป็นต้น (ข่าว Like สาระ, 2562)

จากผลการสำรวจข้อมูลโครงการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร ในรายงานสถิติการบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2561 พบว่า อัตราการบริโภคยาสูบปัจจุบันของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปจำแนกตามรายจังหวัด พ.ศ. 2560 จังหวัดตรัง อยู่ที่ร้อยละ 24.22 (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2561) และ จากรายงานโครงการสานพลังวัดปลอดควันบุหรี่ พ.ศ. 2563 พบว่า ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดตรัง มีพระภิกษุสูบบุหรี่ จำนวน 50 รูป คิดเป็นร้อยละ 29.94 และ สามเณร จำนวน 1 รูป โดยจำแนกเป็นรายวัดได้ดังนี้ วัดกะพังสุรินทร์ จำนวน 10 รูป วัดประสิทธิชัย จำนวน 3 รูป วัดควนขัน จำนวน 4 รูป

วัดควนวิเศษ จำนวน 9 รูป วัดคลองน้ำเจ็ด จำนวน 12 รูป วัดกุฎยาราม จำนวน 4 รูป วัดแจ้ง จำนวน 5 รูป และ วัดพระงาม จำนวน 1 รูป (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดตรัง, 2563)

สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมืองตรัง ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) พร้อมภาคีเครือข่ายร่วมประชุมดำเนินการให้วัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยใช้การณรงค์ที่หลากหลายสร้างการรับรู้ โดยมี พระมหาสุวรณ์ วิชชาธโร เจ้าคณะอำเภอเมืองตรัง เป็นประธานการประชุมเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการให้วัดเป็นเขตปลอดบุหรี่ โดยมีการหารือร่วมกันพร้อมทั้งการดำเนินการในด้านต่าง ๆ อาทิ การติดตั้งป้ายแสดงเขตวัดปลอดบุหรี่ โดยใช้สื่อรณรงค์ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นสติ๊กเกอร์ สติกเกอร์ติดโทรศัพท์มือถือเพื่อรณรงค์ รวมทั้งได้หารือวิธีการเลิกบุหรี่ของพระสงฆ์และสามเณร โดยการประกาศแจ้งเตือนญาติโยมก่อนเริ่มพิธีกรรมทางศาสนาด้วย

ด้วยความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวทางนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง เพื่อให้ทราบถึงการดำเนินงาน แนวทางและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ให้สอดคล้องกับกฎหมายและมติมหาเถรสมาคมที่ได้กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวทางนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพที่มีเนื้อหาตรงและสอดคล้องกับผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีหรือแนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ การสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญซึ่งใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง และ การวิจัยเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองไปยังประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants)

ประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 กลุ่ม รวมจำนวน 21 รูป/คน โดยเลือกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ แสดงตามตารางดังต่อไปนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	จำนวน
1. คณะสงฆ์ในเขตปกครองอำเภอเมืองตรัง	10 รูป
2. อุบาสกอุบาสิกาของวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมืองตรัง	6 คน
3. เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศูนย์ตรัง	1 คน
4. เจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอเมืองตรัง	1 คน
5. เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตรัง	1 คน
6. เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองตรัง	1 คน
7. นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลคลองเต็ง	1 คน
รวม	21 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยผู้วิจัยมีแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีข้อความถามโดยละเอียดตามที่ได้จัดเตรียมไว้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. นำแบบสัมภาษณ์เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหา
2. พัฒนาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา
4. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง
5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้เลือกไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) เป็นขั้นตอนรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช เพื่อขออนุญาตเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยเป็นผู้ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้คำถามที่ถูกสร้างขึ้นมา ไปสัมภาษณ์ตัวแทนคณะสงฆ์ในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมืองตรัง อุบาสกอุบาสิกาของวัดในเขตปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมืองตรัง เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศูนย์ตรัง เจ้าหน้าที่สำนักงาน

วัฒนธรรมจังหวัดตรัง เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตรัง เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองตรัง และ นายอำเภอเมืองตรัง

1.3 ผู้วิจัยนำคำตอบและได้บันทึกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว นำไปวิเคราะห์ รวบรวมและเรียบเรียงรายละเอียดต่าง ๆ ให้มีความถูกต้อง สละสลวยมากยิ่งขึ้นและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือ รวบรวมคำตอบและข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหาและเรียบเรียงให้มีความสละสลวย รัดกุมเข้าใจง่าย และแยกออกเป็นแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์ตามลำดับ

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พระภิกษุและสามเณรในเขตการปกครองคณะสงฆ์อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง จำนวน 134 รูป (สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดตรัง, 2563) จากจำนวน 207 รูป โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบ (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง เพื่อใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง มี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการแต่งตั้งบุคคล ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการให้ความรู้เรื่องพิษภัยของบุหรี่ ด้านพฤติกรรมกาสูบหรี่ของพระสงฆ์ ด้านความเข้มงวดของ เจ้าอาวาส

การสร้างแบบสอบถาม

1. ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามที่สมบูรณ์

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวทางนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ ตามกรอบของการวิจัยเพื่อให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

3. นำแบบสอบถามให้กรรมการตรวจสอบเนื้อหาและโครงสร้างของคำถามตลอดจนภาษาที่ใช้เพื่อความเที่ยงตรงและถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและได้ค่าความสอดคล้องของเนื้อหา 1.00

5. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Riliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรกลุ่มตัวอย่างนอกพื้นที่ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยมีลักษณะใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 134 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Riliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbact'Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.91

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม คือ รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยนำมาจัดระบบตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปค่าสถิติพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปซึ่งได้แก่ อายุ พรรษา ระดับอุดมศึกษาทางโลก ระดับอุดมศึกษาทางธรรม และ ตำแหน่งทางคณะสงฆ์ นำมาเรียบเรียงเนื้อหาใจความให้มีความสละสลวย รัดกุมเข้าใจได้ง่าย และแยกออกไปเป็นแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์

ผลการวิจัย

1. แนวทางนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

1.1 ด้านการแต่งตั้งบุคคล โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกข้อ ได้แก่ มีการประชุมคณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และ มีการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถร่วมในการขับเคลื่อนโครงการฯ อย่างจริงจัง ($\bar{X} = 2.69$) เปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ($\bar{X} = 2.57$) และ มีคำสั่งในการแต่งตั้งบุคคลและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษร ($\bar{X} = 2.55$)

1.2 ด้านการประชาสัมพันธ์ โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกข้อ ได้แก่ มีการติดแผ่นป้ายรณรงค์ห้ามสูบบุหรี่ตามจุดต่าง ๆ ของวัด ($\bar{X} = 2.76$) ว่ากล่าวตักเตือนการสูบบุหรี่ของพระภิกษุสามเณรภายในวัดผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การประชุมสงฆ์ตอนทำวัตรสวดมนต์ ($\bar{X} = 2.70$) ทำข้อตกลงและมาตรการสำหรับพระภิกษุสามเณรที่สูบบุหรี่ภายในวัด ($\bar{X} = 2.63$) และ ใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์โครงการวัดปลอดบุหรี่ภายในวัดของตนเอง เช่น Facebook Line ($\bar{X} = 2.58$)

1.3 ด้านการให้ความรู้เรื่องพิษภัยของบุหรี่ โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกข้อ ได้แก่ มีการติดแผ่นป้ายข้อมูลโทษของการสูบบุหรี่ตามจุดต่าง ๆ

ภายในบริเวณวัด ($\bar{X} = 2.69$) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาถวายให้ความรู้ในเรื่องโทษของการสูบบุหรี่แก่พระภิกษุสามเณร ($\bar{X} = 2.61$) พระภิกษุสามเณรสามารถรับรู้และเข้าถึงพิษภัยของบุหรี่ได้อย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 2.51$) และ มีการจัดทำสถิติข้อมูลการอาพาธของพระภิกษุสามเณรที่เกิดจากการสูบบุหรี่เป็นประจำทุกเดือน ($\bar{X} = 2.40$)

1.4 ด้านพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์ โดยรวม มีระดับการปฏิบัติเป็นบางครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการติดตามพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในพระภิกษุสามเณรอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.49$) มีการรวมกลุ่มเพื่อสูบบุหรี่ตามบริเวณต่าง ๆ เช่น กุฏิลานวัด ($\bar{X} = 2.21$) มีการทำกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การสูบบุหรี่ ($\bar{X} = 2.13$) และ ในเวลาทำกิจกรรมจะต้องสูบบุหรี่อยู่ตลอดเวลา ($\bar{X} = 2.03$)

1.5 ด้านความเข้มงวดของเจ้าอาวาส โดยรวม มีระดับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทุกข้อ ได้แก่ มีการคัดกรองพระภิกษุสามเณรที่มาขออยู่จำพรรษาภายในวัดเพื่อป้องกันไม่ให้มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ และมีทลงโทษสำหรับพระภิกษุสามเณรที่สูบบุหรี่อย่างเด็ดขาด และจริงจัง ($\bar{X} = 2.66$) และ มีการติดตามและเฝ้าระวังพระภิกษุสามเณรที่สูบบุหรี่อย่าง ใกล้ชิด และ มีการยกระดับการสูบบุหรี่ของพระภิกษุสามเณรภายในวัดเป็นกฎข้อห้ามของวัด ($\bar{X} = 2.60$)

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

2.1 ด้านการแต่งตั้งบุคคล

ควรมีการแต่งตั้งบุคคลที่มีความพร้อมและมีความสะดวกที่จะมาขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและต้องแต่งตั้งอย่างเป็นทางการโดยมีพระสงฆ์เป็นประธานในการขับเคลื่อนและมีคณะกรรมการทุกฝ่ายทั้งพระสงฆ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ชัดเจน ดังที่ พระมหาสุวรรณ วิชชาธโร เจ้าคณะอำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ได้ให้ข้อมูลว่า

“การที่บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ จะมาร่วมขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ได้นั้น การแต่งตั้งบุคคลจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะกระบวนการนี้เป็นการสร้างความชัดเจนในการทำงาน ดังนั้น คณะสงฆ์เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณของประชาชนจึงขอความร่วมมือจากเจ้าอาวาสทุกวัดได้มาทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ อย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น โรงพยาบาล สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เป็นต้น” (พระมหาสุวรรณ วิชชาธโร, 2563) และ นายประสิทธิ์ หนูพรหม ตัวแทนอุบาสกอุบาสิกา ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า

“คณะสงฆ์ควรให้ความร่วมมือในการติดตามผลการดำเนินงานของคณะทำงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการถอดบทเรียนการทำงานของบุคลากรที่ขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ อย่างน้อย 3 ครั้ง ได้แก่ ระยะ 1 เดือน ระยะ 6 เดือน และ ระยะ 12 เดือน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากรมากยิ่งขึ้น” (นายประสิทธิ์ หนูพรหม, 2563) ในการประเมินผลการทำงานของบุคลากรต้องทำอย่างเป็นรูปธรรม เช่น มีรายงาน เอกสารการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการตรวจสอบ

2.2 ด้านการประชาสัมพันธ์

คณะสงฆ์ในระดับต่าง ๆ ควรมีการร่วมกันประชุมหารือ ปรีกษา และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาในเรื่องของนโยบายวัดปลอดบุหรี่เพื่อเป็นแนวทางและสร้างภาพลักษณ์ที่แก่คณะสงฆ์ โดยการช่วยกันรณรงค์การชี้ให้เห็นโทษของการสูบบุหรี่และควรช่วยกันหาทางป้องกันการสูบบุหรี่ โดยช่วยกันแนะนำตักเตือน ดูแล สอดส่องซึ่งกันและกัน ในหมู่คณะสงฆ์ในพื้นที่ด้วยกัน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ สื่อออนไลน์ ดังข้อเสนอแนะของพระมหาโอทก อริยคุโณ เจ้าอาวาสวัดมณีมงคล ตำบลทับเที่ยง อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง ที่ว่า

“ควรใช้ช่องทางการสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ให้หลากหลายและต่อเนื่องมากขึ้น เช่น เสาตามสายของชุมชนโดยมอบหมายให้ประธานชุมชนหรือตัวแทนชุมชนดำเนินการสื่อออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก ไลน์โพสต์ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายวัดปลอดบุหรี่พร้อมทั้งบอกถึงโทษในทางกฎหมายและผลกระทบต่อสุขภาพ หรือ การใช้ช่องทางผ่านการแสดงธรรม ออกอากาศทางวิทยุ บรรยายธรรมตามสถานที่ต่าง ๆ และควรทำให้ต่อเนื่อง” (พระมหาโอทก อริยคุโณ, 2563) และนางสาวปราณี ทองแดง เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดตรังเจ้าได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า

“เจ้าคณะพระสังฆาธิการระดับต่าง ๆ ควรช่วยกันสอดส่องดูแล กวดขันพระภิกษุสงฆ์ในเขตปกครองของตนหรือพระในวัดให้มีอาภรณ์ที่เหมาะสมกับความเป็นสมณเพศ และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ และตามมติมหาเถรสมาคม” (นางสาวปราณี ทองแดง, 2563)

2.3 ด้านการให้ความรู้เรื่องพิษภัยของบุหรี่

มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่พระสงฆ์ในเรื่องของการเข้าถึงเรื่องพิษภัยของบุหรี่สำหรับพระสงฆ์เพื่อให้หมู่พระสงฆ์นั้นระมัดระวังและดูแลสุขภาพของตนเองเพื่อให้ความแข็งแรงปลอดภัยจากการยุ่งเกี่ยวกับบุหรี่ พร้อมทั้งมีการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ

เข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น ดังที่พระครูสังวรธรรมวิมลเจ้าอาวาสวัดสาริการาม ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า

“ใช้สื่อต่าง ๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ पोสเตอร์ แผ่นพับ ฯลฯ เพื่อประชาสัมพันธ์แก้ววัดต่าง ๆ แจกจ่ายหรือส่งต่อข้อมูลเพื่อให้สามารถเข้าถึงเรื่องพิษภัยของบุหรืสำหรับคณะสงฆ์ได้” (พระครูสังวรธรรมวิมล, 2563) และนางพรพิมล ชัยเพชร เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลศูนย์ตรัง ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า

“การดำเนินกิจกรรมคอยเพิ่มเสริมความรู้ถึงพิษภัยของบุหรือยู่ตลอดเวลา ไม่ควรทำรวดเร็วเพราะนอกจากไม่ได้อะไรแล้วยังทำให้ไม่เห็นถึงสิ่งที่ได้รับรู้เท่าที่ควรเพราะรู้แต่หลักการ เนื้อหาสาระ ดังนั้น การที่จะทำให้พระภิกษุสามเณรได้รับรู้และเข้าใจถึงพิษภัยของบุหรืได้นั้นต้องไปศึกษาดูของจริงด้วย” (นางพรพิมล ชัยเพชร, 2563)

2.4 ด้านพฤติกรรมการสูบบุหรืของพระสงฆ์

ควรมีการติดตามหรือกวดขันในเรื่องของการสูบบุหรืของคณะสงฆ์เพื่อให้พระสงฆ์มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีอาการที่ตรงตามสมควรกับความเป็นสมณเพศ ซึ่งพระครูวรสิทธิชัย เจ้าอาวาสวัดสิทธิชัยรังสรรค์ ได้เสนอแนะว่า

“คณะสงฆ์ควรตั้งกฎกติกาและมาตรการเกี่ยวกับการสูบบุหรืของพระสงฆ์ที่ชัดเจนและกำหนดบทลงโทษขั้นเด็ดขาด เช่น ในกรณีที่เป็นพระสังฆาธิการที่มีสมณศักดิ์ไม่มีสิทธิ์ที่จะเสนอขอพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ในชั้นสูงขึ้นได้ เป็นต้น” (พระครูวรสิทธิชัย, 2563)

และญาติโยมควรมีส่วนร่วมในการช่วยกันสอดส่องดูแลและติดตามพฤติกรรมการสูบบุหรืของพระสงฆ์อย่างเป็นกัลยาณมิตร และนายสมภักดิ์ เอียดศรี เจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตรัง ได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า

“ควรมีการติดตามพฤติกรรมการสูบบุหรืของพระภิกษุสามเณรภายในวัดอย่างต่อเนื่องและควรจัดทำข้อมูลในเชิงสถิติ ข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อที่จะได้กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจน” (นายสมภักดิ์ เอียดศรี, 2563)

2.5 ด้านความเข้มงวดของเจ้าอาวาส

ควรมีกฎกติกาหรือบทลงโทษของวัดที่ชัดเจนสำหรับพระสงฆ์ผู้สวดบิณฑบาตเป็นประจำ เช่น หากสวดบิณฑบาตครั้งแรกเจ้าอาวาสควรกล่าวตักเตือน เมื่อครั้งที่สองหรือสามสั่งให้งดกิจนิมนต์ตามที่เจ้าอาวาสเห็นสมควร เป็นต้น ซึ่งนายสมภักดิ์ เอียดศรี เจ้าหน้าที่สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดตรัง ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“การเข้าบรรพชาอุปสมบทของกุลบุตรหรือรับพระภิกษุจากที่อื่นเข้ามาในวัด ต้องมีการตรวจคัดกรองและจัดทำประวัติอย่างเข้มงวด พร้อมทั้งชี้แจงกฎระเบียบ มาตรการ และ นโยบายวัดตลอดบิณฑบาตให้รับทราบโดยละเอียด” (นายสมภักดิ์ เอียดศรี, 2563)

ในการคัดกรองผู้ที่เข้ามาบรรพชาอุปสมบทพร้อมทั้งแนบหลักฐานการตรวจผลการตรวจคัดกรองโดยมีเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการนั้นเป็นผู้รับผิดชอบ และควรมีการยกระดับการสวดบิณฑบาตและการจำหน่ายบิณฑบาตในวัดเป็นกฎระเบียบข้อห้ามของวัด และถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดทั้งพระภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกา ดังที่พันตำรวจเอกอิศราพงศ์ จินา ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรบ้านคลองเต็ง ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

“เจ้าอาวาสในแต่ละวัดไม่ควรปล่อยปละละเลยและต้องมีความเด็ดขาดกับพระภิกษุสามเณรที่สวดบิณฑบาตภายในวัด ซึ่งต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยทั้งต่อหน้าและลับหลัง ควรมีการพูดคุย ตักเตือน และทำความเข้าใจให้บ่อยครั้ง เช่น เวลาทำวัตรสวดมนต์ เวลาฉันภัตตาหาร เป็นการป้องกันการสวดบิณฑบาตของพระภิกษุสามเณรได้เป็นอย่างดี ส่วนที่เป็นฆราวาสนั้นใช้โอกาสที่เหมาะสมในการตักเตือนแบบกัลยาณมิตร” (พันตำรวจเอกอิศราพงศ์ จินา, 2563)

อภิปรายผล

1. แนวทางนโยบายวัดปลอดบิณฑบาตของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากมากไปน้อย พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ มีระดับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มากสุด รองลงมา ด้านการแต่งตั้งบุคคล ด้านความเข้มงวดของเจ้าอาวาส ด้านการให้ความรู้เรื่องพิษภัยของบิณฑบาต และ ด้านพฤติกรรมกรรมการสวดบิณฑบาตของพระสงฆ์ มีระดับการปฏิบัติเป็นบางครั้ง น้อยสุด ตามลำดับ เนื่องจาก มีการประชุมคณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอและคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถร่วมในการขับเคลื่อนโครงการฯ อย่างจริงจัง เป็นการเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน โดยมีคำสั่งในการแต่งตั้งบุคคลและผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นลายลักษณ์อักษร นำไปสู่การขับเคลื่อนตามนโยบายอย่างจริงจัง เช่น มีการติด

แผ่นป้ายรณรงค์ห้ามสูบบุหรี่ตามจุดต่าง ๆ ของวัด มีการว่ากล่าวตักเตือนการสูบบุหรี่ของพระภิกษุสามเณรภายในวัดผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การประชุมสงฆ์ตอนทำวัตรสวดมนต์ ทำข้อตกลงและมาตรการสำหรับพระภิกษุสามเณรที่สูบบุหรี่ภายในวัด และ ใช้สื่อต่าง ๆ ในการรณรงค์โครงการวัดปลอดบุหรี่ภายในวัดของตนเอง เช่น Facebook Line เป็นต้น

ในส่วนของการให้ความรู้เรื่องพิษภัยของบุหรี่ มีการปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามาถวายให้ความรู้ในเรื่องโทษของการสูบบุหรี่แก่พระภิกษุสามเณรอย่างต่อเนื่อง พระภิกษุสามเณรสามารถรับรู้และเข้าถึงพิษภัยของบุหรี่ได้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับโกเมน ควรหา ที่ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในพระสงฆ์ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการสูบบุหรี่ (OR = 3.48, 95% CI = 1.58 – 7.68) การรับรู้ความสามารถตนเองในการไม่สูบบุหรี่ (OR = 2.75, 95% CI = 1.20–6.32) ทักษะคิดต่อการสูบบุหรี่ (OR = 5.25, 95% CI = 2.38–11.60) การเข้าถึงบุหรี่ (OR = 3.34, 95% CI = 1.42 –7.86) การปฏิบัติหน้าที่ของสงฆ์ (OR = 2.92, 95% CI = 1.37 – 6.25) การรับรู้กฎและข้อห้ามเกี่ยวกับการสูบบุหรี่ (OR = 5.42, 95% CI = 2.57–11.43) และการได้รับการสนับสนุนข้อมูล (OR = 5.79, 95% CI = 2.61–12.86) (โกเมน ควรหา, 2553) ทำให้มีการติดตามพฤติกรรม การสูบบุหรี่ในพระภิกษุสามเณรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจากการศึกษาของ พระมหาสุเทพ สุพนฺธิโต พบว่า พฤติกรรมสูบบุหรี่ซึ่งมาจากปัจจัยที่ทำให้สูบบุหรี่ คือ อยากทดลองด้วยตนเองมากที่สุด ลำดับถัดมาคือ มีปัญหาความเครียดลำดับรองลงมา คือ เพื่อนชักชวน (พระมหาสุเทพ สุพนฺธิโต, 2560) และความเข้มงวดของเจ้าอาวาส มีการติดตามและเฝ้าระวังพระภิกษุสามเณรที่สูบบุหรี่อย่างใกล้ชิด และ มีการคัดกรองพระภิกษุสามเณรที่มาขออยู่จำพรรษาภายในวัดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมสูบบุหรี่ โดยการยกระดับการสูบบุหรี่ของพระภิกษุสามเณรภายในวัดเป็นกฎข้อห้ามของวัดและมีบทลงโทษสำหรับพระภิกษุสามเณรที่สูบบุหรี่อย่างเด็ดขาดและจริงจัง ซึ่งได้มีการปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง

ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงานโดยมีพระสงฆ์เป็นประธานในการขับเคลื่อนและคัดเลือกบุคคลผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีจิตอาสาเข้ามาร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานส่วนรวม เป็นงานเพื่อสังคมและพระพุทธศาสนา มีการประชุมปรึกษาหารือและร่วมกันหาทางป้องกันการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ในนโยบาย โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ผ่านสถานีวิทยุพระศาสนาประจำจังหวัด การเทศน์ การให้อาทานในโอกาสต่าง ๆ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจแก่พระภิกษุสามเณรที่ดีอีกด้วย ซึ่งจากการศึกษาของพระครูปริยัติสาทรได้อธิบายว่า กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์สู่การเป็นต้นแบบปลอดบุหรี่ ควรทำงานแบบบูรณาการร่วมกันขององค์กรภาครัฐ

เอกชน และสำนักพุทธศาสนา พร้อมทั้งคณะสงฆ์ในพื้นที่ที่ต้องแสดงออกถึงความตระหนักร่วมกันในการแก้ไขปัญหาและวางแผนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยให้พระสงฆ์ที่เคยสุมมาเล่าประสบการณ์และเป็นพี่เลี้ยงให้พระสงฆ์และคนที่ยากเลิغبุหรี, จัดทำธรรมบัญญัติห้ามจัดจำหน่ายเหล้า บุหรีในบริเวณกิจกรรมงานบุญ งานประเพณีต่าง ๆ (พระครูปริยัติสาทร, 2562) ต้องเชิญวิทยากรหรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการป้องกันการสุมบุหรีมาถวายความรู้แก่พระภิกษุสามเณรอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดทำสื่อในเรื่องพิษภัยของบุหรีรวมถึงข้อกฎหมายเกี่ยวกับโทษที่จะได้รับจากการสุมบุหรีเพื่อให้พระภิกษุสามเณรสามารถเข้าถึงและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมตามสมณสาธูป ต้องมีการติดตาม กวดขัน พฤติกรรมการสุมบุหรีของพระภิกษุสามเณรอย่างใกล้ชิด โดยมีเจ้าคณะพระสังฆาธิการระดับผู้ช่วยเจ้าอาวาสขึ้นไปร่วมกับพุทธบริษัทที่อยู่รอบบริเวณวัดช่วยกันสอดส่องดูแล เมื่อมีการพบเห็นพระภิกษุสามเณรสุมบุหรี และคณะสงฆ์ควรมีการตั้งกฎกติกาพร้อมทั้งบทลงโทษพระภิกษุสามเณรตามวัดต่าง ๆ ในเขตปกครองที่มีพฤติกรรมการสุมบุหรี ตั้งแต่โทษอย่างเบา คือ การตักเตือน จนถึงโทษหนักสุด คือ ฟักงาน เพื่อไม่ให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อไป เจ้าอาวาสควรมีการเข้มงวด กวดขัน และคัดกรองพระภิกษุสามเณรที่สุมบุหรีอย่างต่อเนื่อง ส่วนพระภิกษุสามเณรที่มาขอจำพรรษาอยู่ด้วยนั้นต้องมีการคัดกรองก่อนที่จะรับสังกัดในวัดนั้น ๆ และในกรณีที่วัดนั้นมีพระภิกษุสามเณรที่สุมบุหรีอยู่แล้วถ้าหากป้องกันหรือแก้ไขปัญหาไม่ได้ควรต้องจัดที่เฉพาะสำหรับการสุมบุหรีตามความเหมาะสมเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยตามนโยบายที่ได้กำหนดไว้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนิยนา หนูนิล, สายฝน เอกวรารากร และ เรวดี เพชรศิราสณฑ์ ได้อธิบายถึงข้อเสนอแนะและแนวทางไว้ว่า ควรมีการประสานกับนายกเทศมนตรีนครตั้งเพื่อขอความร่วมมือในการรณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของควันบุหรี มีการแจกสติ๊กเกอร์รณรงค์ในที่ประชุมของประธานชุมชนในเขตเทศบาลนครตั้งและเทศบาล ฯ ยังเข้าร่วมรณรงค์ในกิจกรรมสำคัญ ๆ ของเทศบาล เช่น งานวันสิ่งแวดล้อมไทย งาน 100 ปีทับเที่ยง มีการมอบสื่อ วิซีดีสโปตประชาสัมพันธ์ให้เทศบาล ฯ เพื่อเปิดรณรงค์เสียงตามสาย วันละ 2 ครั้ง คือ เช้าและเย็นอย่างต่อเนื่องและควรมีการนิมนต์เจ้าคณะอำเภอร่วมรณรงค์ให้ประชาชนดูแลสุขภาพและลดละเลิกเครื่องดื่มและของมีนเมารวมถึงบุหรี มีการติดตั้งป้ายถาวร ห้ามสุมบุหรีในเขตวัด และวัดในเขตอำเภอเมือง ควรจัดรณรงค์ในวันชุมนุมหมู่คณะสงฆ์ทั้งอำเภอร่วมกับคลินิกฟ้าใสแห่งโรงพยาบาลศูนย์ตรัง 3 ครั้ง โดยการให้ความรู้เรื่องพิษภัยควันบุหรีพร้อมให้คำปรึกษาการเลิกบุหรีแก่พระภิกษุที่สมัครใจและจัดมุมชาชงสมุนไพรหญ้าดอกขาว เช่น ในกรณีของรองเจ้าอาวาสวัดกะพังสุรินทร์ได้เทศน์ให้ความรู้ถึงโทษและอันตรายของควันบุหรีทำให้พระวัดกะพังสุรินทร์ 4 รูปเลิกสุมบุหรี จากนั้นจึงเผยแพร่ผลงานไปยังวัดต่าง ๆ ภายในจังหวัดตรัง (นิยนา หนูนิล, สายฝน เอกวรารากร และ เรวดี เพชรศิราสณฑ์สาทร, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การดำเนินนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง โดย คณะสงฆ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สาธารณสุขจังหวัดตรัง ได้กำหนดแนวทางและความร่วมมือในการดำเนินนโยบายวัดปลอดบุหรี่ในแต่ละด้าน โดยเริ่มตั้งแต่การแต่งตั้งบุคคล ซึ่งผู้จะมาร่วมขับเคลื่อนนโยบายนั้นผ่านคัดเลือกจากคณะสงฆ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งมีส่วนร่วมส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินงานรวมถึงการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับการขับเคลื่อนตามแนวทางและนโยบายวัดปลอดบุหรี่ให้เป็นตามที่คณะสงฆ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และพุทธบริษัทได้คาดหวังไว้ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย 1) คณะสงฆ์ควรทำแผนยุทธศาสตร์การลดการสูบบุหรี่ของพระภิกษุสามเณรและผลักดันให้วาระเร่งด่วน ซึ่งในการดำเนินการนั้นจะแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะวางแผน ระยะดำเนินการ และ ระยะหลังดำเนินการ จะต้องมีการติดตามการทำงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายวัดปลอดบุหรี่และเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันในการขับเคลื่อนอย่างจริงจัง 2) การดำเนินงานตามนโยบายวัดปลอดบุหรี่เน้นการทำงานเชิงรุก โดยเริ่มจากระดับวัดจนถึงระดับคณะสงฆ์ในเขตปกครอง ซึ่งเจ้าอาวาสทุกวัดและเจ้าคณะในเขตปกครองทุกรูปนั้นต้องมีความชัดเจนพร้อมที่จะสนองนโยบายตามกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนตั้งแต่การออกกฎระเบียบ การคัดกรองการให้คำปรึกษา การให้กำลังใจ (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง, 2563) และติดตามตามผลอย่างใกล้ชิด ไม่ควรแก้ปัญหาแบบเบ็ดเสร็จให้จบในครั้งเดียวเพราะจะเป็นการต่อต้านและถูกมองภาพลักษณ์เชิงลบในที่สุด ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ 1) คณะสงฆ์ในเขตปกครองต้องทราบสภาพบริบทของพื้นที่ตนเองให้ดีกว่าเดิม เพราะการขับเคลื่อนนโยบายวัดปลอดบุหรี่ยังต้องดำเนินการอย่างค่อยเป็นค่อยไปและไม่เกิดผลกระทบต่อบุคคล ชุมชนรอบข้าง ดังนั้น พื้นที่ที่มีความแตกต่างกันทั้งในสภาพสังคม วัฒนธรรม รวมไปถึงอุปนิสัยของแต่ละบุคคล การผลการวิจัยไปใช้นั้นสามารถทำได้ในเชิงประยุกต์หรือพัฒนาต่อยอดให้ดีกว่าเดิม เช่น บางวัดมีความพร้อมทั้งกำลังคน กำลังทรัพยากร ก็มีการสร้างระบบคัดกรอง ซึ่งต้องทำให้เป็นกิจลักษณะ 2) ต้องมีการปรับระบบการบริหารและการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น มีการระบบดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการเก็บข้อมูลและติดตามผลการดำเนินงานในแต่ละวัด เพราะในปัจจุบันการส่งข้อมูลข่าวสารเป็นในรูปแบบของออนไลน์ เพื่อเป็นตัวบ่งชี้ว่าได้ดำเนินการตามนโยบายอย่างต่อเนื่องหรือไม่เพียงใด และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการทำวิจัยเพื่อเจาะลึกในแต่ละประเด็นเกี่ยวกับนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ ซึ่งอาจจะมีการเสวนากลุ่ม จัดทำโครงการเพื่อยกระดับการพัฒนา และติดตามผลการดำเนินโครงการให้เป็นรูปธรรม 2) ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานในแต่ละปีให้อยู่ในระบบดิจิทัลเพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาทั้งในเชิงวิชาการและเป็นแหล่งค้นคว้าสำหรับผู้สนใจเพื่อนำไปเป็นแบบอย่างในการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่นั้น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงสาธารณสุข. (30 พฤษภาคม 2562). ประกาศกระทรวงสาธารณสุข กำหนดให้วัดและศาสนสถาน ดำเนินตามหลักเกณฑ์ วิธีการตามพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560. มติมหาเถรสมาคม. ครั้งที่ 13/2562. มติที่ 297/2562.
- โกเมน ควรหา. (2553). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในพระสงฆ์จังหวัดระยอง. ใน วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ข่าว Like สาร. (2562). รพ.สงฆ์ ตั้งคลินิกเลิกสูบบุหรี่กำหนดเป็นเขตปลอดบุหรี่ 100%. เรียกใช้เมื่อ 19 สิงหาคม 2562 จาก <https://www.naewna.com/likesara/434210>
- นัยนา หนูนิล, สายฝน เอกวรารุณ และ เรวดี เพชรศิราสันธ์สาทร. (2560). กระบวนการนโยบายสาธารณะเพื่อสุขภาพสู่การขับเคลื่อนจังหวัดตรังปลอดบุหรี่. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข, 11(3), 421-422.
- นางพรพิมล ชัยเพชร. (17 สิงหาคม 2563). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังจังหวัดตรัง ด้านการให้ความรู้เรื่องพิษภัยของบุหรี่. (พระฐานปกรณ์ อภินนโท (มาละมัย), ผู้สัมภาษณ์)
- นางสาวปราณี ทองแดง. (12 สิงหาคม 2563). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังจังหวัดตรัง ด้านการประชาสัมพันธ์. (พระฐานปกรณ์ อภินนโท (มาละมัย), ผู้สัมภาษณ์)
- นายประสิทธิ์ หนูพรหม. (19 สิงหาคม 2563). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังจังหวัดตรัง ด้านการแต่งตั้งบุคคล. (พระฐานปกรณ์ อภินนโท (มาละมัย), ผู้สัมภาษณ์)
- นายสมศักดิ์ เอียดศรี. (19 สิงหาคม 2563). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังจังหวัดตรัง ด้านพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์และด้านความเข้มงวดของเจ้าอาวาส. (พระฐานปกรณ์ อภินนโท (มาละมัย), ผู้สัมภาษณ์)
- พระครูปริยัติสาทร. (2562). กระบวนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์สู่การเป็นต้นแบบปลอดบุหรี่จังหวัดเลย. วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 10(2), 13-14.
- พระครูวรสิทธิชัย. (16 สิงหาคม 2563). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังจังหวัดตรัง ด้านพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของพระสงฆ์. (พระฐานปกรณ์ อภินนโท (มาละมัย), ผู้สัมภาษณ์)
- พระครูสังวรธรรมวิมล. (16 สิงหาคม 2563). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรี่ของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังจังหวัดตรัง ด้านการให้ความรู้เรื่องพิษภัยของบุหรี่. (พระฐานปกรณ์ อภินนโท (มาละมัย), ผู้สัมภาษณ์)

- พระมหาสุเทพ สุปนฺติโต. (2560). แนวทางการจัดการปัญหาบุหรืในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 20(1), 94-95.
- พระมหาสุวรรณ วิษุฑฺโธ. (21 สิงหาคม 2563). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรืของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังจังหวัดตรัง ด้านการแต่งตั้งบุคคล. (พระฐานปกรณํ อภินนโท (มาละมัย), ผู้สัมภาษณ์)
- พระมหาโอทก อริยปคุโณ. (12 สิงหาคม 2563). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรืของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังจังหวัดตรัง ด้านการประชาสัมพันธ์. (พระฐานปกรณํ อภินนโท (มาละมัย), ผู้สัมภาษณ์)
- พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 39 ก.
- พันตำรวจเอกอิศราพงศ์ จินา. (24 สิงหาคม 2563). ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมนโยบายวัดปลอดบุหรืของคณะสงฆ์ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองตรังจังหวัดตรัง ด้านความเข้มงวดของเจ้าอาวาส. (พระฐานปกรณํ อภินนโท (มาละมัย), ผู้สัมภาษณ์)
- ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ มหาวิทยาลัยมหิดล. (2561). รายงานสถิติการบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2561 (เอกสารอัดสำเนา). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดตรัง. (2563). บัญชีรายชื่อพระภิกษุ สามเณร แม่ชี ศิษย์วัด นอกพรรษา ประจำปี 2563 (เอกสารอัดสำเนา). ตรัง: สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเมือง จังหวัดตรัง.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง. (2563). รายงานโครงการสานพลังวัดปลอดควันบุหรื (เอกสารอัดสำเนา). ตรัง: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง.